

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ИСКАНЕ

от група народни представители от 42-то Народно събрание за обявяване
противоконституционност на Указ № 53 от 20.03.2014 г. на Президента на
Републиката за назначаване на членове на Централната изборителна комисия
(обн. в ДВ, бр. 26 от 21.03.2014 г.)

На основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и чл. 150, ал. 1 от Конституцията на
Република България

Уважаеми конституционни съдии,

Президентът на Републиката на основание чл. 98, т. 7 от Конституцията на Република България и чл. 46, ал. 4 и 8 от Изборния кодекс (обн. в ДВ, бр. 19 от 5 март 2014 г.) е издал указ № 53 от 20 март 2014 г., с който е назначил 15 (петнадесет) членове на Централната изборителна комисия (ЦИК). Това е станало по предложение на парламентарно представените партии и коалиции, както и на партиите и коалициите, които имат избрани с техните кандидатски листи членове на Европейския парламент от Република България, но в същото време не са парламентарно представени в 42-то Народно събрание (чл. 47, ал. 2, т. 2 от Изборния кодекс). При определянето на тези 15 членове държавният глава не се е съобразил с нормата, съдържаща се в ал. 8 на чл. 46 от Изборния кодекс. Този текст на кодекса изисква при назначаването на членовете на Централната изборителна комисия, извън тези по ал. 7 на чл. 46 (председателят, двамата заместник-председатели и секретарят), да се спази съотношението между парламентарно представените партии и коалиции, като партиите и коалициите, които имат избрани с техните кандидатски листи членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на по един свой член в Централната изборителна комисия. И това е така, защото членовете на ръководството се избират независимо от броя на народните представители в съответните парламентарни групи.

Императивната разпоредба на чл. 46, ал. 8 от Изборния кодекс изрично задължава президента при назначаване на „останалите членове” на ЦИК, извън неговото ръководство в лицето на председателя, двамата заместник-

председатели и секретаря, които се избират от Народното събрание, да спазва съотношението между парламентарно представените партии и коалиции. А кои са „парламентарно представените“ партии и коалиции изрично се посочва в самия ИК-§ 1, т. 10 от ДР "Парламентарно представени" са партиите и коалициите, които са участвали на последните избори за народни представители и имат парламентарна група в Народното събрание към датата на насрочване на съответния вид избор.

Известен е фактът, че към момента на формиране на ЦИК две политически сили имат представители в Европейския парламент, като в същото време не са представени в 42-то Народно събрание – това са Синята коалиция и Национално движение за стабилност и възход. Оттук следва, че президентът е длъжен съгласно чл. 46, ал. 8 от Изборния кодекс да назначи по един член, предложено от тези две политически сили в рамките на „останалите“ петнадесет членове на ЦИК, които по силата на кодекса се назначават от държавния глава. При тази редукция въз основа на фактическото положение и нормата на кодекса остават 13 (тринадесет) членове на ЦИК, предложени по реда на чл. 47, ал. 2, т. 2 от Изборния кодекс, при определянето на които президентът следва да запази съотношението между парламентарно представените партии и коалиции. Това би станало лесно с елементарни математически изчисления.

Указ № 53 от 20 март 2014 г. на Президента на Републиката се отклонява от посочения по-горе законов ред за определяне състава на Централната изборителна комисия като не спазва съотношението на парламентарно представените партии и коалиции в Народното събрание. Извън рамките на своите компетенции президентът ревизира волята на законодателя. Доказателство за това се съдържа в съобщение на Прессекретариата на държавния глава, публикувано на интернет страницата на Президентството, в което се посочва, че „запазването на съотношението между парламентарно представените партии и коалиции се отнася за целия състав на ЦИК“. Нещо повече, изрично е заявено мнението на президента, че „независимо от това дали членовете се избират от парламента или се назначават от президента, то във всеки случай трябва да се запази съотношението помежду им, както при политическото представителство на партиите и коалициите в Народното събрание“. Тази позиция на президента по недвусмислен начин показва, че указ № 53 от 20 март 2014 г. не се съобразява с изискванията на чл. 46, ал. 8 от Изборния кодекс, а с идеите на държавния глава за плурализъм, справедливост и равнопоставеност на политическите сили. Тези разбирания, за съжаление, се разминават с разума и буквата на Изборния кодекс. Нещо повече, от цитирания по-горе текст на прессъобщението излиза, че президентът предписва на Народното събрание критерии въз основа на които то да формира ръководството на ЦИК, в изпълнение на чл. 46, ал. 4 и ал. 7 от Изборния кодекс т.е. въвежда

правила, които ги няма в Изборния кодекс и с това президентът се изявява като законодател.

Съобщението на Прессекретариата на държавния глава съдържа изчислителна процедура в два варианта, насочена да обоснове Указ № 53 от 20 март 2014 г. Тези изчисления са извършени на базата на общия състав на ЦИК (19 членове), намален с двете места, запазени за партиите и коалициите, които имат представители в Европейския парламент, но не са представени в 42-то Народно събрание. При определяне на пропорцията на представителство в ЦИК Президентът на Републиката включва седемнадесет вместо тринадесет членове на комисията. Няма никакво съмнение, че правилото съдържащо се в чл. 46, ал. 8 от Изборния кодекс би следвало да се приложи спрямо тринадесет от общо петнадесетте членове на ЦИК назначавани от президента.

От изложеното по-горе следва изводът, че Указ № 53 от 20 март 2014 г. е издаден в противоречие на чл. 46, ал. 8 от Изборния кодекс и поради това е незаконосъобразен.

Конституцията на Република България в чл. 4, ал. 1 прогласява принципа на правовата държава. Този текст е категоричен – Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната. В същото време при встъпването си в мандат, съобразно изискванията на чл. 96 от Конституцията президентът на Републиката полага клетва пред Народното събрание, чиито текст гласи: „Заклевам се в името на Република България да спазвам Конституцията и законите на страната и във всичките си действия да се ръководя от интересите на народа. Заклех се.” (чл. 76, ал. 2 от Конституцията). Президентът на Републиката не може да се поставя над закона. Няма никакво съмнение, че съгласно принципа на правовата държава всички държавни органи следва да спазват Конституцията и да действат законосъобразно. Правомощието на държавния глава по чл. 98, т. 7 от основния закон, що се отнася до назначаването на част от състава на ЦИК, е определено в Изборния кодекс. Президентът е обвързан с изискванията на кодекса, както що се отнася до броя на членовете на комисията, които назначава, по предложение на народни представители, парламентарни групи, както и партиите и коалициите, които имат избрани с техните кандидатски листи членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, така и до процедурата, по която осъществява това свое правомощие. В същото време той е обвързан и с изискванията към членовете на ЦИК, посочени в чл. 50, ал. 1 и ал. 2 от Изборния кодекс, така и с условията за несъвместимост, изброени в ал. 3 на същия член. Всяко отклонение от посочените по-горе изисквания на кодекса, при упражняване на правомощието на президента, би довело до незаконосъобразност на указа за назначаване на членове на Централната избирателна комисия. В случая с Указ № 53 от 20 март 2014 г. е налице противоречие с изискването на

чл. 46, ал. 8 и § 1, т. 10 от Допълнителните разпоредби от Изборния кодекс за запазване съотношението между парламентарно представените партии и коалиции при назначаването на членовете на ЦИК извън състава на ръководството (председател, двама заместник-председатели и секретар). С Указ № 53 от 20 март 2014 г. държавният глава е нарушил съществуващото съотношението между парламентарно представените партии и коалиции в Народното събрание, като е назначил един член на ЦИК в повече от квотата на ПП „ГЕРБ“, вместо да назначи още един член на ЦИК в квотата на ПП „Движение за права и свободи“. Така ПП „ГЕРБ“ е надпредставена в рамките на тринадесетте членове на ЦИК, назначавани от Президента по предложение на парламентарно представените в 42-то Народно събрание партии и коалиции. В същото време ПП „Движение за права и свободи“ остава с един представител по-малко в ЦИК.

Указ № 53 от 20 март 2014 г. по посочените по-горе съображения противоречи на изрична норма на Изборния кодекс, поради което влиза в противоречие с конституционния принцип на правовата държава. Като атакуваме конституционността на указа на президента стоим на мнението, че преценката на Конституционния съд не може да бъде само формална и да се сведе единствено до установяване на противоречие на президентския указ с конкретна норма на Конституцията или до неспазване на съответната процедура или форма при издаването му. Преценката трябва да съответства на разбирането, че указите на президента не бива да противоречат на принципите и ценностите на Конституцията и в същото време, доколкото става въпрос за упражняване на правомощие по чл. 98, т. 7 от основния закон, те трябва да са съобразени и с изискванията, предвидени в закона. Друго разбиране, ограничаващо конституционния контрол върху актовете на президента до търсене единствено на противоречие с текстовете на Конституцията, би позволило на държавния глава да издава укази в нарушение на законите, без да има каквато и да е правна възможност подобна практика да бъде оценена и предотвратена. Президентът на Републиката е обвързан от законите на страната точно толкова, колкото и всеки друг държавен орган. Проверката за конституционност на указите на Президента през призмата на принципите на правовата държава и на разделението на властите в конкретния случай налага и проверката на законосъобразността на Указ № 53 от 20 март 2014 г.

В практиката си Конституционният съд изрично е приемал, че принципът на правовата държава изисква от всички държавни органи да съобразяват изпълнението на своите правомощия със закона. Това важи и за Президента на Републиката, в условията на демократичното конституционно управление. Разбирането на Конституционния съд, че от принципа на правовата държава (чл.

4, ал. 1 от Конституцията) произтича изискването държавните органи да издават законосъобразни актове е намерило място в редица решения на Конституционния съд: Решение № 17 от 1997 г., Решение № 6 от 2004 г., Решение № 5 от 2007 г., Решение № 15 от 2013 г.

Уважаеми конституционни съдии,

Молим, да обявите за противоконституционен Указ № 53 на Президента на Република България, издаден на 20 март 2014 г., обн. в ДВ, бр. 26 от 21 март 2014 г., като противоречащ на чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Към искането прилагаме:

1. Съобщение на Прессекретариата на Президента на Република България, публикувано на интернет страницата на Президентството на 20 март 2014 г. и
2. Предложения от народни представители, парламентарни групи, както и от партиите и коалициите, които имат избрани с техните кандидатски листи членове на Европейския парламент.

Предлагаме като заинтересовани страни по конституционното дело да бъдат конституирани Президентът на Републиката и парламентарните групи в 42-то Народно събрание.

С уважение,

Народни представители: